

Par mums

Publicēts: 01.09.2020.

Latvijā, tāpat kā citās Eiropas valstīs, ir izveidota nacionāla kultūras mantojuma aizsardzības institūcija. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde ir kultūras ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku un kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā, veic kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un pieminekļu uzskaiti.

Pārvaldes darbība balstīta uz Konvenciju par Pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, Konvenciju Eiropas Arhitektūras mantojuma aizsardzībai, Konvenciju Eiropas Arheoloģijas mantojuma aizsardzībai, Eiropas Padomes vispārējo konvenciju par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai, Latvijas Republikas likumu Par kultūras pieminekļu aizsardzību, kā arī citiem likumiem, Ministru kabineta noteikumiem un rīkojumiem, kā arī starptautiskām hartām, deklarācijām, rezolūcijām un citiem starptautiskiem dokumentiem.

Kultūras pieminekļu aizsardzības nozares virsmērķis ir saglabāt kultūras mantojumu kā cilvēka dzīves kvalitātes nozīmīgu faktoru – apzināt, aizsargāt un iekļaut mūsdienu dzīves aprītē materiālo kultūras mantojumu, veicināt sabiedrībā kultūrvēsturisku vērtību izpratni.

Pārvaldes mērķis ir veidot un attīstīt sabiedrībai ērtu un profesionālu kultūras mantojuma aizsardzības sistēmu, kas saskaņā ar starptautiski atzītiem principiem palīdz kultūras pieminekļu saimniekiem un lietotājiem kvalitatīvi saglabāt vērtības, kā arī novērš kultūrvēsturisko vērtību degradējošas aktivitātes. Panākt, ka Latvijas kultūrvēsturiskās vides vērtīgākā daļa būtu vietējās sabiedrības izprasta, novērtēta un aizsargāta kvalitatīvas dzīves telpas sastāvdaļa, kas palīdz radīt noturīgu izaugsmi.

Galvenie pārvaldes darbības virzieni ir:

- Kultūras pieminekļu kontrole, kas saistīta ar vides pārveidošanu;
- Kultūras mantojuma popularizēšana un informācijas sniegšana;
- Kultūras vērtību apzināšana un uzskaitē;
- Kultūras pieminekļu glābšanas pasākumu finansēšana;
- Kultūras pieminekļu saglabāšanas pasākumu organizēšana.

Pārvaldes galvenie uzdevumi un tiesības ir:

- Realizēt valsts kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā.
- Veikt kultūras pieminekļu valsts uzskaiti, apzināt un pētīt kultūras mantojumu.
- Izskatīt dokumentāciju par darbiem, kas saistīti ar kultūras pieminekļiem.
- Dot norādījumus kultūras pieminekļu īpašniekiem par attiecīgā kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu.
- Izsniegt noteikta parauga atļaujas konservācijas, restaurācijas, remonta un rekonstrukcijas darbu veikšanai kultūras pieminekļos.
- Veikt mākslas un antikvāro priekšmetu ekspertīzi, izsniegt atļaujas to izvešanai uz ārvalstīm.
- No īpaši iedalītiem līdzekļiem finansēt kultūras pieminekļu pētniecības, glābšanas un restaurācijas darbus.
- Apturēt saimniecisko darbību, ja tiek pārkāpti kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumi un tiek apdraudēts kultūras pieminekļis, par pārkāpumiem uzlikt administratīvos sodus, celt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.

Pārvaldes funkciju izpildi nodrošina 9 struktūrdaļas un 5 reģionālās nodaļas. Uzdevumu veikšanai, Pārvalde sadarbojas ar sabiedriskām ekspertu padomēm, pašvaldībām un to dienestiem, citām ministrijām (Vides aizsardzības un reģionālās attīstības, Iekšlietu, Tieslietu, Finanšu ministrijām) un to dienestiem, kuru darbs saistīts ar kultūras mantojumu.

<https://www.nkmp.gov.lv/lv/par-mums>